

OPINIONS

GASPARINI*Xavier Vinader***12****ESTAPÉ RESPON***Toni Cañís***13****L'ESPANYOLISME EXCLOENT***Josep-Maria Terricabras***15****ARTILLERIA ELECTORAL***J. J. Pérez Benlloch***MEGABANDERA, COM SEMPRE***Pere Martí***16****MALES NOTÍCIES DEL MAGRIB***Llibert Ferri***UNS TANT, I ALTRES...***Glòria Marcos***17****INDEPENDÈNCIES, EUROPA***Joan F. Mira***98**

Enguany, que es compleix l'aniversari d'alguns dels esdeveniments que més van marcar la transició, com els vint-i-cinc anys de les primeres eleccions democràtiques del juny del 1977 i les multitudinàries manifestacions de l'Onze de Setembre a Barcelona i del Nou d'Octubre a València, i dues dècades després de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia valencià, és hora de fer una anàlisi amb perspectiva històrica de tot el que va succeir en aquesta etapa crucial per al nostre futur nacional. El balanç és molt decebedor.

A les Illes Balears, tots els partits amb possibilitats de govern van renunciar a moltes de les il·lusions nacionals per assumir un cert "pragmatisme", que va rebaixar les esperances de les bases provinents de l'antifranquisme. Avui, vint-i-cinc anys després dels inicis, una conseqüència visible d'aquesta etapa és un insularisme que a poc a poc va esvair la idea de les Balears com a unitat política. En la segona meitat dels anys setanta, curiosament, tan sols l'ultradreta feia bandera d'aquests plantejaments. Els darrers anys, el Govern Antich ha dut a terme alguns intents de recuperació del marc polític balear.

També al Principat, on la situació de partida era molt més favorable, els anhels inicials van ser en part entrebancats. "L'operació Tarradellas", orquestrada per la UCD de Suárez, va rebaixar les esperances d'autogovern de les forces d'esquerra i nacionalistes, que eren l'aclaparadora majoria democràtica de Catalunya. Es va frustrar la possibilitat d'una Generalitat amb més quotes inicials d'autogovern.

Però qui es va endur la pitjor part d'aquest procés ha estat, sense cap mena de dubte, el País Valencià, i encara n'està pagant les conseqüències. La "modèlica transició" va ser, en realitat, al País Valencià, un procés traumàtic, de ruptura social, en el qual la dreta no va dubtar a encobrir nombrosos actes terroristes, amb morts incloses. El 8 d'octubre fa vint-i-cinc anys de l'assassinat de Miquel Grau a Alacant, quan penjava cartells que convocaven la manifestació de l'endemà.

Al País Valencià, la dreta de la UCD, després de perdre les eleccions del juny del 1977 i de la multitudinària manifestació del Nou d'Octubre en defensa de l'Estatut, es va quedar descol·locada i va recórrer a la creació d'un clima de violència anticaltanista amb dos objectius: guanyar el terreny electoral perdut i boicotar els plantejaments autonomistes. El primer d'aquests objectius no el va assolir, ja que la majoria del PSPV-PSOE es consolidà elecció rere elecció. En el segon, sí que va tenir èxit: va guanyar la guerra de tots els símbols i va aconseguir que s'aprovara un estatut de segona. És un fet conegut i estudiat.

Ara bé, per entendre en tota la seua complexitat aquest procés, cal també estudiar el paper del PSPV-PSOE. L'esquerra majoritària, a poc a poc, va renunciar a obtenir un estatut de primera per la via de l'article 151 de la Constitució, a reconèixer la unitat de la llengua, a la bandera i fins i tot al nom del país, a canvi, segons argumenten els seus mateixos protagonistes (com Joan Lerma o Felipe Guardiola), d'una Generalitat amb àmplies competències administratives.

Era una actuació coherent amb els seus dotze anys de govern posterior. Cal reconèixer a aquest partit, com diu Adolf Beltran en el seu darrer llibre, *Els temps moderns*, que el PSPV-PSOE va aconseguir muntar del no-res una administració eficaçment conduïda, i que, salvant la irracionalitat nascuda de la transició, va començar a introduir el valencià a les escoles, però també que va tenir un perfil polític pla sense cap ambició de consolidar un país amb una personalitat pròpia diferenciada, per exemple, d'Andalusia. Fa vint anys que ho paguem.

"Per a entendre la transició valenciana és essencial també entendre totes les renúncies del PSPV-PSOE"

LES DESIL·LUSIONS DE LA TRANSICIÓN